

Sygn. akt V ACa 628/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Renata Artska
Sędziowie:	SA Artur Lesiak (spr.) SO del. Jarosław Urban
Protokolant:	stażysta Anna Machajewska

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2013 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa G. P. (1)

przeciwko U. K.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 30 kwietnia 2013 r. sygn. akt I C 65/11

I. prostuje w zaskarżonym wyroku omyłkę pisarską w imieniu powoda w ten sposób, że w miejsce: (...) wpisuje (...);

II. oddala apelację pozwanej;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 7200 (siedem tysięcy dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

IV. odrzuca apelację powoda.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 628/13

UZASADNIENIE

Powód G. P. (1) w pozwie z dn. 14.03.2011 r. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej U. P. (1)(...) kwoty 1.500.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu tytułem zwrotu nakładów z majątku osobistego powoda i z majątku wspólnego stron, na majątek osobisty pozwanej w postaci nieruchomości położonej w U. przy ul.

(...). W toku postępowania powód ograniczył żądanie do kwoty 1.045.102 zł cofając pozew pozostałej części i zrzekając się w tej części roszczenia.

Pozwana U. P. (2)(...) wniosła o oddalenie powództwa, wskazując, iż środki na zakup działki, na której następnie został wybudowany dom przy ul. (...) w U., stanowiły na jej rzecz darowiznę ze strony powoda. Nadto podniosła, iż w niniejszym postępowaniu nie mogą zostać rozliczone nakłady z majątku wspólnego na jej majątek odrębny, gdyż tych rozliczeń można dokonać jedynie w sprawie o podział majątku dorobkowego. Zarzuciła również, iż żądanie powodów jest sprzeczne z art. 5 kc, gdyż to ona głównie zajmowała się sprawami związanymi z budową domu przy ul. (...) w U..

Wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy w S. umorzył postępowanie w zakresie żądania kwoty 454.598 zł i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 753.703 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 marca 2011 r., natomiast rozliczenie o kosztach procesu pozostawił referendarzowi sądowemu, z ustaleniem, że powód wygrał proces w 49 %.

Podstawą tego rozstrzygnięcia były następujące ustalenie i rozważania Sądu I instancji:

Powód G. P. (2) i pozwana U. K. w latach (...) pozostawali w związku konkubenckim. W dniu(...) strony zawarły związek małżeński.

W chwili, kiedy strony nawiązały pożycie, powód mieszkał w (...), gdzie miał i nadal ma stałą pracę. Jego dochody z tego tytułu wynosi obecnie około 1600 Euro.

Powód w okresie (...)przekazywał pozwanej środki finansowe na utrzymanie pozwanej

Pozwana w tym czasie była osobą bezrobotną i miała na utrzymaniu (...), na którą otrzymywała alimenty w kwocie 500 zł miesięcznie.

Powód (...). kupił dom położony w U. przy ul. (...). Pozwana wraz z córką zamieszkała w tym domu. Pozwana korzystała z tego domu na podstawie umowy użyczenia. W czasie zamieszkiwania w tym domu, pozwana ponosiła koszty związane z bieżącym utrzymywaniem domu oraz wykonywała drobne remonty.

Pozwana w okresie(...)prowadziła działalności gospodarczą pod firmą (...)

Na mocy wyroku Sądu Rejonowego w S. wydanego (...), na żądanie zgłoszone przez powoda, z dniem(...)

(...)

W dniu (...)G. P. (3) przełał na konto Urzędu Miejskiego w U. kwotę 24.866 zł, tytułem zapłaty za zakup z publicznego przetargu przez U. K. działki nr (...) o powierzchni 0,1093 ha położonej przy ul. (...) w U.. W powyższym dokumencie wskazano, iż powyższa kwota została przekazana U. K. jako pożyczka.

W czasie, kiedy była kupowana działka przy ul. (...) w U. stosunki między stronami były bardzo dobre. Pozwana kupiła tą działkę na siebie, gdyż powód, (...). Strony zamierzały na zakupionej działce wybudować pensjonat. Do chwili zawarcia przez strony małżeństwa,(...)wszystkie koszty związane z realizacją inwestycji na zakupionej działce przy ul. (...) w U. były pokrywane z środków przekazywanych przez powoda. Do tego czasu został sporządzony projekt, wykopano fundamenty i rozpoczęto stawiać mury.

W dniu (...) G. i U. małżonkowie (...) otrzymali od (...) Banku (...) S.A. w W. kredyt hipoteczny w wysokości 500.000 zł, indeksowany kursem (...), z przeznaczeniem na pokrycie części kosztów budowy domu mieszkalnego położonego w U. przy ul. (...), (...) o pow. (...). Kredyt ten był wypłacany w transzach, po udokumentowaniu wykonanych prac budowlanych.

W 2007 r. strony uzgodniły, że powód sprzeda dom położony w U. przy ul. (...), a pieniądze ze sprzedaży domu zostaną przeznaczone na spłatę kredytu hipotecznego zaciągniętego przez strony na dokończenie budowy domu przy ul. (...) w U..

Na dzień(...) zadłużenie stron z tytułu umowy kredytu (...) wynosiło:

- kapitał 204.095,25 CHF
- odsetki 630,66 CHF.

W dniu(...)przed notariuszem A. W. w S., powód udzielił pełnomocnictwa swojej żonie U. P. (2) do zbycia nieruchomości położonej w U. przy ul. (...) za cenę nie niższą niż 4902.000 zł oraz nabycia w drodze darowizny udziału 2/3 części w nieruchomości położonej w U. przy ul. (...), nr działki (...), o powierzchni 0,1093 ha, dla której SR w S. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) oraz występowania z jego imienia przed wszelkimi instytucjami w powyższym zakresie. Oświadczył również G. P. (3), że pełnomocnik może być drugą stroną czynności cywilnoprawnej

W dniu (...)pozwana działając na podstawie wyżej opisanego pełnomocnictwa, sprzedała stanowiącą własność powoda nieruchomość położoną w U. przy ul. (...), nr działki (...) o powierzchni 0,0371 ha, zabudowanej domem mieszkalnym o powierzchni około 170 m⁽²⁾, dla której SR w S. prowadzi księgę wieczystą nr (...) za cenę 490.000 zł. Z kwoty tej, kupujący zapłacił w gotówce do rąk U. P. (2) kwotę 15.000 zł tytułem zadatku. Pozostała część ceny została zapłacona w następujący sposób: 15.000 zł przekazano na konto (...) Banku celem spłaty części kredytu zabezpieczonego hipoteką, 460.000. zł została zapłacona z kredytu uzyskanego przez kupującego na konto (...) Banku SA., jako spłata należności pozostała do całkowitej spłaty kredytu zabezpieczonej hipotekami.

Od stycznia 2008 r., po tym, kiedy powód dowiedział się, że pozwana nie przepisałam w drodze darowizny 2/3 udziału w nieruchomości położonej w U. przy ul. (...) strony zerwały wszelkie kontakty. Powód przestał partycypować w dalszych kosztach związanych z wykończeniem tegoż domu.

Według stopnia zainwestowania na dzień(...)wartość nieruchomości zabudowanej położonej w U. ul. (...), działka nr (...), pow. (...), KW (...), wynosiła 1.231.785 zł w tym:

- wartość gruntu 174.790 zł
- wartość budynku 1.056.995 zł;

Według aktualnych cen, wartość powyższej nieruchomości według stanu i stopnia zainwestowania na dzień 7 lutego 2000 r. wynosi: 245.703 zł, w tym:

- wartość gruntu 171.732,16 zł,
- wartość rynkowa nakładów 73.971,29 zł.

W dniu (...)pozwana U. K. darowała swojej córce M. D. nieruchomość położoną w U. przy ul. (...) o wartości 1.296.079 zł;

Pozwana od 1.04.2008 r. jest zatrudniona w firmie (...) M. K., ul. (...), (...)-(...) U..

Wartość nieruchomości położonej w U. przy ul. (...) (...) wynosiła 1.231.785 zł.

Sąd zważył, że powództwo zasługuje na uwzględnienie, ale jedynie częściowo.

Przedmiotem badania Sądu w toku niniejszego postępowania ostatecznie były jedynie nakłady poczynione z majątku osobistego powoda na majątek osobisty pozwanej, tj. na nieruchomości pozwanej położonej w U. przy ul. (...) (nr działki (...)).

Poza zainteresowaniem Sądu były natomiast nakłady na tę nieruchomość z majątku wspólnego stron, dokonane w okresie (...). Zgodnie bowiem z treścią art. 45 § 1 § 2 kro zwrotu nakładów i wydatków poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty jednego z małżonków dokonuje się przy podziale majątku wspólnego. Sąd może nakazać wcześniejszy zwrot, jeżeli wymaga tego dobro rodziny. A contrario należy więc uznać, że niedopuszczalny jest zwrot „późniejszy”, czyli po podziale majątku, a taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 2 lutego 2005 r. IV CK 454/04, LEX nr 376387, podkreślił, iż po zapadnięciu prawomocnego postanowienia o podziale majątku wspólnego nie można już dochodzić roszczeń z tytułu zwrotu nakładów z majątku odrębnego, obecnie osobistego na majątek wspólny oraz z majątku wspólnego na majątek odrębny (obecnie osobisty). Poza sporem w niniejszej sprawie jest okoliczność, iż w sprawie o podział majątku, która toczyła się przed Sądem Rejonowym w S., (...), strony nie dokonały ostatecznie rozliczeń z tytułu nakładów z majątku osobistego powoda na majątek osobisty pozwanej, chociaż w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego taka możliwość istniała - patrz uchwała SN z dnia 16 grudnia 1980 r., III CZP 46/80, opub. OSNC 1981/11/206, wyrok SN z dnia 7 czerwca 2002 r., IV CKN 1108/00 OSNC 2003/9/123.

Taki stan rzeczy czyni zasadnym w tym postępowaniu żądanie powoda, co do zwrotu od pozwanej nakładów na przedmiotową nieruchomość, dokonanych jedynie z jego majątku osobistego. Wydatki i nakłady dokonywane między majątkami odrębnymi (...) małżonków podlegają rozliczeniu, którego dokonuje się na podstawie ogólnych zasad kodeksu cywilnego - w trybie procesu cywilnego (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 1970 r., III CRN 90/70, OSNPG 1970, nr 11 - 12, poz. 61 i z dnia 9 stycznia 1984 r., III CRN 315/83 „Gazeta prawnicza” 184, nr 17).

W ocenie Sądu w niniejszym procesie zasadnym jest dokonanie rozliczeń z tytułu nakładów z majątku osobistego powoda na majątek osobisty pozwanej na podstawie art. 405 i następnych kodeksu cywilnego.

Powód domaga się zwrotu równowartości poczynionych przez niego nakładów, przy czym od samego początku miał świadomość, iż dokonywał nakładów na majątek osobisty pozwanej. Pierwsza próba dokonania rozliczenia tychże nakładów miała miejsce, kiedy to powód udzielił pozwanej pełnomocnictwa do sprzedaży swojej nieruchomości przy ul. (...) w U. oraz dokonania przez nią na jego rzecz darowizny 2/3 udziału nieruchomości położonej przy ul. (...). W ocenie Sądu, w ramach nakładów poczynionych przez powoda z jego majątku osobistego na majątek osobisty pozwanej, pozwana winna zwrócić powodowi następujące kwoty:

1. kwotę 171.732 zł - równowartość działki nr (...) o położonej w U., a którą pozwana zakupiła na siebie (...) za środki przekazane przez powoda;
2. kwotę 73.971 zł - równowartość nakładów na powyższą nieruchomość według stanu(...);
3. kwotę 490.000 zł - jest to suma, jaką pozwana otrzymała jako cenę za sprzedaż domu powoda położonego w U. przy ul. (...). Łącznie kwotę: 735.703 zł.

Ad. 1 i ad. 2 - nakłady z majątku osobistego powoda na majątek osobisty powódki dokonane przed zawarciem związku małżeńskiego.

W toku procesu między stronami nie był sporny fakt, iż działka nr (...) o powierzchni 0,1093 ha, położona w U. przy ul. (...), została zakupiona(...) przez pozwaną za środki przekazane jej przez powoda. To powód wpłacił bezpośrednio na konto zbywcy Urzędu Miejskiego w U. należną cenę za zakup tej działki, tj. kwotę 24.866 zł. W dokumencie tym wskazano, że kwotę tę powód przekazał U. K. jako pożyczkę. Pozwana słuchana w charakterze strony zeznała, że działka przy ul. (...) została kupiona na nią, gdyż powód(...). W tej sytuacji, w ocenie Sądu, twierdzenie pozwanej, że powód darował jej pieniądze na zakup działki, jest całkowicie dowolne. Pozwana nie przedstawiła na tę okoliczność żadnych dowodów. Toteż, skoro nie ma żadnych wątpliwości, iż działka przy ul. (...) w U. została zakupiona za środki przekazane

pozwanej przez powoda - na ten określony cel - Sąd uznał, iż z tego tytułu pozwana winna zwrócić powodowi kwotę, która odpowiada równowartości tejże działki, proporcjonalnie do wartości całej nieruchomości według cen rynkowych z chwili wyrokowania.

Po zakupie działki przy ul. (...) w U. strony rozpoczęły budowę - został zakupiony projekt, zostały wylane fundamenty i zaczęto stawiać mury. Roboty te wykonano za pieniądze powoda (fakt przyznany przez pozwaną). Według stanu na dzień (...) (dzień poprzedzający datę zawarcia przez strony związku małżeńskiego) stopień zaawansowania całej inwestycji, realizowanej w U. przy ul. (...) wynosi 4,6%, co odpowiada wartości rynkowej nakładów według cen z chwili obecnej kwocie 73.971,29 zł. Łącznie wartość nieruchomości, według stanu zaawansowania robót na dzień 7.02.2000 r., wg cen obecnych wynosi 245.703,45 zł.

Ad. 3 (nakłady z majątku osobistego powoda na majątek osobisty powódki dokonane w trakcie trwania małżeństwa stron).

Poza sporem między stronami było również okoliczność, iż pozwana, za zgodą powoda, na podstawie udzielonego jej przez powoda pełnomocnictwa sprzedała (...) nieruchomość powoda położoną w U. przy ul. (...) zabudowaną budynkiem mieszkalnym za kwotę 490.000 zł. Z tej kwoty 475.000 zł zostało przelanych bezpośrednio na spłatę kredytu hipotecznego, który strony zaciągnęły na budowę domu przy ul. (...) w U.. Kwotę 15.000. zł pozwana otrzymała bezpośrednio w gotówce tytułem zadatku. Niesporna jednak była między stronami okoliczność, że cała suma uzyskana tytułem ceny za sprzedaż domu przy ul. (...) miała być przeznaczona na spłatę kredytu zaciągniętego w związku z budową domu przy ul. (...). W pełnomocnictwie (...) powód udzielił pozwanej pełnomocnictwa oprócz do sprzedaży domu przy ul. (...) U., również do dokonania na jego rzecz przez pozwaną darowizny 2/3 udziałów z nieruchomości przy ul. (...) w U.. Co prawda pozwana w toku niniejszego postępowania zaprzeczała, aby wyraziła zgodę na dokonanie tej czynności, to jednak będąc słuchana w charakterze strony w sprawie, która toczyła się przed Sądem Rejonowym w S. o ustanowienie rozdzielności małżeńskiej (...), przyznała, że wyraziła zgodę na darowanie powodowi 2/3 udziału w nieruchomości przy ul. (...) w U.. „Nie doszło do darowizny na rzecz męża, ponieważ mąż mnie okłamał” zeznała w tamtej sprawie pozwana. Przyznała, również pozwana, że cała kwota ze sprzedaży domu przy ul. (...) została przeznaczona na spłatę kredytu hipotecznego. Wyraziła również gotowość zwrotu mężowi kwoty 490.000. zł po sprzedaży domu przy ul. (...) w U.. Wszystkie te okoliczności wskazują, że pozwana przejmując kwotę 490.000 zł z tytułu sprzedaży domu przy ul. (...) miała pełną świadomość, iż uzyskana w ten sposób suma, winna zostać w całości przeznaczona na spłatę kredytu hipotecznego.

Zasadnym jest więc, aby pozwana zwróciła powodowi całą kwotę jaką uzyskała z tytułu sprzedaży domu powoda, położonego przy ul. (...).

W ocenie Sądu nie zasługuje na uwzględnienie zarzut pozwanej, iż z uwagi na to, że powód nie interesował się postępowaniem w budowie domu przy ul. (...) i to je obciążały wszystkie sprawy dotyczące budowy i rozpoczęcie działalności gospodarczej, żądanie powoda odnośnie zwrotu nakładów z jego majątku osobistego na tą nieruchomość, należy uznać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Bez wątplenia bowiem pozwana dzięki nakładom z majątku powoda uzyskała majątek znacznej wartości. Nie ma więc podstaw, aby działania powoda w postaci domagania się przed niego zwrotu nakładów poczynionych z jego majątku osobistego na majątek osobisty pozwanej, ocenić jako nadużycie prawa z rozumieniem art. 5 kc. Tym bardziej, iż pozwana, sprzedając w imieniu powoda w ramach pełnomocnictwa z dnia (...) dom przy ul. (...) w U., posiadała pełną wiedzę, iż powód będzie domagała się od niej rozliczenia nakładów na nieruchomość przy ul. (...) w U..

Brak jest również podstaw do uwzględniania zarzutów pozwanej odnośnie nakładów czynionych przez nią tak w trakcie przed małżeństwem jak i przed zawarciem małżeństwa na dom powoda położony w U. przy ul. (...). Pozwana nie wykazała bowiem, aby wydatki, które ponosiła na remont domu (wymiana okien i inne drobne remonty), pokrywała ze swoich pieniędzy. Trzeba podkreślić, że powód przez cały czas trwania pożycia stron tak przed ślubem jak i po, (...) przekazywał pozwanej znaczne sumy na bieżące utrzymanie rodziny. A ponadto remonty, które pozwana

wykonywała w tym domu (poza zakupem nowych okien) miały charakter bieżących remontów obciążających ją, jako osobę korzystającą z tego domu.

Sąd umorzył postępowanie, co do kwoty 454.598 zł na podstawie art. 203 §1 kpc w zw. z art. 355 §1 kpc, z uwagi na to, iż powód cofnął pozew w tej treści i zrzekł się roszczenia.

W pozostałej zaś części Sąd oddalił powództwo, jako bezzasadne, z powodów o których Sąd wypowiedział się w pierwszej części rozważań.

Z uwagi na to, iż powód cofnął pozew w trakcie procesu, Sąd uznał, iż ostatecznie powód wygrał proces w 49%.

Na podstawie art. 108 §1 kpc szczegółowe rozliczenie kosztów procesu, Sąd pozostawił referendarzowi sądowemu.

Powód w wywiedzionej apelacji zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo co do kwoty 238.676 zł zarzucając:

I. Naruszenie prawa materialnego w postaci art. 45 § 1 i 2 k.r.o. poprzez jego błędne zastosowanie oraz uznanie, iż w przedmiotowej sprawie w okresie od 7 lutego 2000 r. do 31 lipca 2008 r. poczyniono nakłady na nieruchomości położoną w U. przy ul. (...) z majątku wspólnego stron postępowania;

II. Brak rozpoznania istoty sprawy polegający na błędnym uznaniu, iż nakłady poczynione na przedmiotową nieruchomość (...)nie pochodziły z majątku osobistego powoda;

III. Wynikający z braku rozpoznania istoty sprawy błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu przez Sąd I instancji, iż strony niniejszego postępowania dokonały uprzednio między sobą podziału majątku wspólnego.

W oparciu o powyższe wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku we wskazanej części i zasądzenie dodatkowo od pozwanej na rzecz powoda kwoty 248.676,00 zł;
2. zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwana zaskarżyła powyższy wyrok w całości zarzucając:

1. obrazy przepisów postępowania w postaci naruszenia art 233 § 1 kpc; art 227 kpc oraz art 328 § 2 kpc a mającej wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, polegającej na dokonaniu wybiórczej oraz dowolnej, zamiast swobodnej oceny dowodów, to jest wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, z pominięciem wszechstronnego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału procesowego, w szczególności poprzez pominięcie faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i niewskazanie w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku przyczyn, dla których Sąd I instancji niektórym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, a inne zupełnie pominął przy ustalaniu stanu faktycznego sprawy, w szczególności polegające na uznaniu, że kwoty przekazywane przez powoda pozwanej stanowiły pożyczki, nakłady, a nie jak dowodziła pozwana darowiznę ze strony powoda; jak również uwzględnieniu nakładu ze środków pochodzących ze sprzedaży domu położonego przy ul. (...), pomimo tego, iż pieniądze te zostały przeznaczone za spłatę wspólnego zobowiązania stron, przy czym obecnie wszystkimi kosztami kredytu została obciążona pozwana.

3. obrazę prawa materialnego w postaci naruszenia przepisu art. 720 § 2 kc w zw. z art. 74 § 1 kc poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, które w konsekwencji doprowadziły do obejścia zakazu dowodowego, tj. niedopuszczalności przesłuchania stron na okoliczność zawarcia pożyczki, w sytuacji, gdy nie została ona zawarta w formie pisemnej.

4. w przypadku uznania, iż stan faktyczny w zakresie udzielenia pożyczki w dniu 21.03.1995 roku jest prawidłowy podniosła zarzut **nierozpoznania istoty sprawy**, albowiem Sąd nie odniósł się do postawionego zarzutu przedawnienia roszczenia.

5. naruszenie przepisu art. 102 kpc, albowiem Sąd nie zwolnił pozwanej od poniesienia kosztów sądowych (którymi zostanie prawdopodobnie obciążona w połowie), pomimo trudnej sytuacji materialnej U. K. i wysokich kosztów w sprawie.

W konkluzji tak postawionych zarzutów wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, względnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, nadto o zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje, według norm przepisanych. Ewentualnie w przypadku nieuwzględnienia zarzutów apelacji w zakresie kwestionowanego przez pozwaną roszczenia, wniosła o zmianę wyroku poprzez dodanie rozstrzygnięcia o oddaleniu powództwa w zakresie nieuwzględnionym przez Sąd i o nieobciążaniu pozwanej kosztami postępowania (w trybie art. 102 kpc).

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

Pełnomocnik pozwanej na rozprawie w dniu 28 listopada 2013 r. wniosła o oddalenie apelacji powoda.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne i rozważania w zakresie oceny materiału dowodowego oraz podstawy prawnej rozstrzygnięcia, przyjmując je za podstawę także własnego rozstrzygnięcia i odwołuje się do nich bez potrzeby ich powtarzania.

Bezasadne są zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny zgromadzonych w tej sprawie dowodów i na ich podstawie dokonał należytych ustaleń faktycznych. Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Skuteczne postawienie zarzutów naruszenia przez sąd pierwszej instancji art. 233 k.p.c. wymaga zatem wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania, lub doświadczenia życiowego i tym samym naruszył reguły swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające samo przekonanie skarżącego o innej, niż przyjął to sąd pierwszej instancji, ocenie przeprowadzonych dowodów, ich doniosłości i wiarygodności (zob. m.in. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 1998 r., II CKN 4/98; oraz z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000). Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, tylko w wypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

Zawarte w apelacji zarzuty w znacznej mierze skupiają się na polemice z oceną dowodów dokonaną przez sąd pierwszej instancji. Skarżąca nie wykazuje jednak żadnej potencjalnej wadliwości we wnioskowaniu dokonanym przez sąd pierwszej instancji. Pozwana nie wskazuje nawet, które dowody zostały jej zdaniem wadliwie ocenione. Z treści uzasadnienia Sądu wyciąga natomiast mylne wnioski, że Sąd przyjął, iż kwota 24.866 zł stanowiła pożyczkę udzieloną przez powoda pozwanej. Tymczasem z ustaleń Sądu taki wniosek nie wynika. Sąd Okręgowy czyniąc ustalenia faktyczne wskazał jedynie, że w dokumencie przelewu wskazano, że powyższa kwota została przekazana jako pożyczka. W rozważaniach prawnych odniósł się natomiast do tych argumentów pozwanej, które w jej ocenie miały przemawiać za przyjęciem, że kwota ta stanowi darowiznę. W konkluzji swoich rozważań doszedł do wniosku, że kwota ta została przekazana pozwanej przez powoda na określony cel, a mianowicie na zakup działki, (...). Do wniosków takich Sąd

Okręgowy doszedł między innymi w oparciu o zeznania samej pozwanej, tyle tylko, że nie dał jej wiary, aby kwota ta stanowiła darowiznę. Pozwana słuchana w charakterze strony zeznała bowiem, że: „nieruchomość przy ul. (...) została zakupiona za pieniądze powoda. (...) został sporządzony projekt i potem zostały wylane fundamenty za pieniądze męża. Mury rozpoczęły się w 2000 r. za pieniądze męża. Taka rozpoczęta budowa stała do 2004 r.” (k. 303 v.). Pozwana w trakcie zeznań przyznała też okoliczności związane z brakiem możliwości stanięcia przez powoda do przetargu: „Powód któregoś dnia przyjechał, po tym, jak był z sąsiadem w Urzędzie Miejskim. Po powrocie powiedział mi, że mam stanąć do przetargu. (...)” (k. 303 v.).

Oznacza to tym samym, że przedmiotowa działka została nabyta przez pozwaną z pieniędzy należących do powoda. Gdyby Sąd przyjął, że powód udzielił pozwanej pożyczki, to wówczas istotnie powód mógłby żądać jedynie zwrotu pożyczki, a nie zwrotu nakładu z majątku w własnego majątku osobistego na majątek osobisty pozwanej. Powód nie występował wszakże z roszczeniem o zwrot pożyczki, a zgromadzone w sprawie dowody nie pozwalają na dokonanie ustalenia, że kwota ta stanowiła pożyczkę, tym bardziej, że sama pozwana na etapie postępowania przed Sądem I instancji takich twierdzeń nie wysuwała, a przed Sądem II instancji także nie powołała żadnych dowodów i okoliczności, które mogłyby wskazywać na taki charakter prawny tego przysporzenia. Nadto nakłady z majątku osobistego na majątek osobisty, co do zasady nie podlegają rozliczeniu w toku postępowania o podział majątku wspólnego. W tej sytuacji nie zasadny jest także zarzut nierozpoznania istoty sprawy przez nieodniesienie się od zarzutu przedawnienia roszczenia. Zważywszy, że powód dochodził roszczenia w oparciu o przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu, przywołać należy stanowisko judykatury, zgodnie z którym, brak oznaczenia terminu spełnienia świadczenia z bezpodstawnego wzbogacenia (który nie wynika on również z właściwości zobowiązania) powoduje, że zwrot bezpodstawnie uzyskanej korzyści powinien nastąpić niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do jego wykonania i od tej chwili biegnie termin przedawnienia (wyrok SN z dnia 17 grudnia 1976 r., III CRN 289/76, LEX nr 7893).

Zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego (orzeczenie SN z dnia 16 października 2009 r., I UK 129/09). W niniejszej sprawie sytuacja taka nie ma miejsca. Wprawdzie Sąd I instancji nie wyodrębnił w treści uzasadnienia oceny poszczególnych dowodów. Należy jednak mieć na względzie, że istotne okoliczności faktyczne były w zasadzie bezsporne między stronami, a stanowisko Sąd w zakresie oceny tych dowodów, na podstawie których Sąd dokonał ustaleń faktycznych jasno wynika z treści uzasadnienia. Sąd Okręgowy oparł się zatem na dokumentach urzędowych, których prawdziwość nie była kwestionowana, opinii biegłej, która po złożeniu przez biegłą ustnych wyjaśnień także nie była przez strony kwestionowana. W szczególności żadna ze stron nie kwestionowała przed Sądem I instancji wyliczeń biegłej odnoszących się do wartości nieruchomości położonej przy ul (...) na dzień 7 lutego 2000 r. (tj. na dzień powstania wspólności majątkowej między stronami). Wreszcie zeznania stron były w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy spójne. Jedynie pozwana, w oderwaniu od okoliczności przekazanie jej pieniędzy na zakup działki na przetargu, twierdziła, że kwota ta stanowiła darowiznę.

W świetle powyższych rozważań bezzasadny jest zatem zarzut naruszenia art. 720 § 2 k.c. w zw. z art. 74 § 1 k.c. Sąd I instancji za podstawę ustaleń faktycznych nie przyjął, aby strony łączyła umowa pożyczki kwoty 24.866 zł, tym samym nie mógł naruszyć wskazanych wyżej przepisów.

Sąd I instancji prawidłowo ustalił wartość nakładów poczynionych z majątku osobistego powoda na majątek osobisty pozwanej według cen z chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.). Słuszne było przyjęcie za podstawę aktualnej wartości nieruchomości przy ul (...) według stanu i stopnia zainwestowania na dzień powstania wspólności ustawowej (7 lutego 2000 r.). Skarżąca nie kwestionowała przy tym treści opinii biegłego, w oparciu o którą powyższe rozliczenia zostało dokonane, zarzucała jedynie wadliwy sposób procentowego zwaloryzowania wartości tych nakładów. Nie wyjaśniła jednak, z jakich względów uznaje, że przyjęte przez Sąd wyliczenia są wadliwe. Niezrozumiały jest argument pozwanej, że Sąd powinien zasądzić z tytułu z tego tytułu jedynie kwotę 24.866 zł, a więc taką samą jaka była wydatkowana w 1995 r. i bez uwzględnienia poczynionych na tę działkę nakładów z majątku osobistego powoda na majątek osobisty pozwanej, dokonanych przed zawarciem małżeństwa (...) Tym bardziej, że pozwana w swoich

zeznaniami przyznała fakt nabycia działki za pieniądze powoda oraz zakres poczynionych z pieniędzy powoda na tę działkę nakładów do chwili zawarcia przez strony małżeństwa. Podana przez pozwaną wartość nieruchomości jest nieadekwatna do aktualnych cen rynkowych, a przy tym pomija aktualną wartość nakładów poczynionych z majątku osobistego powoda na majątek osobisty pozwanej.

Nie mogą także odnieść skutku argumenty pozwanej odnoszące się do zasądzenia kwoty 490.000 zł uzyskanej przez pozwaną ze sprzedaży nieruchomości należącej do powodowa. Bezsprzeczne było wszakże, że nieruchomość przy ul. (...) stanowiła majątek osobisty powoda, a więc powodowi przysługuje całość kwoty uzyskanej z jej sprzedaży. Tymczasem pozwana przeznaczyła tę kwotę na spłatę kredytu zaciągniętego na budowę nieruchomości przy ul. (...), a więc należącej do jej majątku osobistego. Nie ma znaczenia, że przedmiotowy kredyt zaciągnięty został w czasie trwania małżeństwa stron. Spłata bowiem ze środków pochodzących z majątku osobistego jednego z małżonków, kredytu zaciągniętego wprawdzie wspólnie przez małżonków, lecz przeznaczonego na potrzeby inwestycyjne związane z majątkiem osobistym drugiego z małżonków, stanowi korzyść majątkową tego małżonka (art. 405 k.c.). Skoro więc kredyt przeznaczony był na sfinansowanie majątku osobistego pozwanej, to pozwana winna ponosić koszty jego spłaty, a nie ma żadnego uzasadnienia, aby także powód partycypował w spłacie tego kredytu przeznaczając na to środki pochodzące z jego majątku osobistego. Jeśli do takiej spłaty doszło, to stanowi ona nakład z majątku osobistego jednego z małżonków na majątek osobisty drugiego małżonka.

W niniejszej sprawie brak było podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. przy rozstrzygnięciu o kosztach procesu. Skarżąca na poparcie swojego zarzutu przytoczyła orzecznictwo Sądu Najwyższego, które zasługuje w pełni na aprobatę. Utrwalony jest bowiem pogląd w orzecznictwie, że sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c. - z obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (postanowienie SN z dnia 8 grudnia 2011 r., IV CZ 111/11). Pozwana nie przedstawiła wszakże żadnych szczególnych okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie zasady słuszności, o której mowa w art. 102 k.p.c. Odwołała się wprawdzie do zasad współżycia społecznego, nie skonkretyzowała jakie zasady, która miała zostać naruszona. Za stanowiskiem pozwanej nie może przemawiać to, że zajmowała się sprawami związanymi z budową pensjonatu, skoro jednocześnie budowa tego pensjonatu było finansowa z dochodów uzyskiwanych przez powoda z pracy za granicą.

W tym stanie rzeczy nie podzielając wskazanych wyżej zarzutów apelacji ani argumentacji zgłoszonej na jej poparcie, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalono apelację, o czym orzeczono w punkcie II sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego wywołanego apelacją wniesioną przez pozwaną orzeczono w punkcie III sentencji na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013.490 j.t.).

Apelacja powoda podlega natomiast odrzuceniu.

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjęto jednolicie, że jeżeli sąd nie orzekł o całości żądania strona może złożyć wniosek o uzupełnienie orzeczenia (art. 351 § 1 k.p.c.), jeżeli natomiast wniosła środek odwoławczy dotyczący przedmiotu nieobjętego rozstrzygnięciem w sentencji orzeczenia, to środek ten podlega odrzuceniu jako niedopuszczalny z powodu braku substratu zaskarżenia (por. orzeczenia z dnia 19 lipca 2006 r., I Cz 35/06, z dnia 2 czerwca 1964 r. I PR 10/63 - OSNC 1965 nr 5 poz. 80, z dnia 25 lutego 1997 r. II CKN 15/97 - OSNC 1997, nr 6-7, poz. 89, z dnia 8 lipca 1997 r. I Cz 76/97 niepubl., z dnia 21 kwietnia 1998 r. III Cz 43/98 niepubl., z dnia 28 maja 1998 r. III CKN 409/98 niepubl., z dnia 4 listopada 1998 r. I CKN 703/98 niepubl.).

Sąd Okręgowy nie zamieścił w sentencji rozstrzygnięcia w przedmiocie oddalenia powództwa w zakresie zaskarżonej apelacją powoda kwoty 248.676 zł. Z tego względu Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 373 k.p.c. jak w punkcie IV sentencji.